

Zpravodaj

rook: 2010 • ročník: XV • číslo: 1
Společnosti přátel Itálie

Adresa redakce:
Brixihó 21, 162 00 Praha 6
Tel.:/fax: 235 362 939

Internet:
prateleitalie@seznam.cz
www.prateleitalie.eu

Číslo účtu:
1937698369/0800

Odpovědný redaktor:
Rostislav Pietropaolo

Náklad:
650 výtisků

Sazba a tisk:
Firma KELOC PC, spol. s r.o.,
náměstí SNP 32, 613 00 Brno

Uzávěrka tohoto čísla:
15. května 2010

Úvodem

Dnes dostáváte do rukou první číslo XV. ročníku Zpravodaje. Jeho vydávání se po překonání počátečních potíží stalo mimo jiné nezbytným nástrojem pro udržení styku s početným členstvem rozptýleným po celém území České republiky. Bylo to nutné zejména poté, kdy v řadě místních poboček vyprchalo počáteční nadšení, jejich vedení ho nedokázalo obnovit a ztratilo kontakt se členy.

Zpřístupnění Zpravodaje širší veřejnosti prostřednictvím našich webových stránek se příznivě projevuje mj. i přihlašování nových členů, kteří se takto o naši Společnosti dozvídají. Tento čtvrtletní zdroj informací o její činnosti, o dějinách i současnosti česko-italských vztahů a o italských reáliích je hlavním a často jediným pojítkem s relativně početným členstvem a se zainteresovanými institucemi. V souvislosti se zápisem Zpravodaje do evidence periodického tisku Ministerstva kultury ČR je zaslán jako povinný výtisk i do nejdůležitějších knihoven. Pokud jde o obsahové zaměření, postupně se nám daří uspokojovat i požadavky na zvýšení počtu statí, které se zabývají italskými specifiky.

K tomuto cíli je zaměřena i naše **vydavatelská činnost**, která má daleko větší a trvalejší účinek a význam než některé jednorázové akce. Potvrzuje to úspěch, se kterým se setkalo nejen vydání Knihy Dr. Lenky Uchytilové „Neapolské variace“ ale i očekávání vyvolané zveřejněním některých kapitol z připravované publikace Dr. Josefa Kašpara „O životě v Itálii“.

Pozitivní je také ohlas na úspěchy dalších členů naší společnosti, kteří přispěli k vydavatelské činnosti o česko-italských vztazích.

Jak ukazují potíže s reedicí rychle rozebrané skvělé knihy Dr. Nelly Mlsové „I já jsem byl v Itálii“, **další rozvoj naší vydavatelské činnosti je limitován její finanční náročností**. Zejména poté, kdy nebyl naší společností, s poukazem na krizi a s ní spojená úsporná opatření, v tomto roce Ministerstvem zahraničních věcí ČR poprvé poskytnut finanční příspěvek na naše projekty.

Naše další činnost je zcela odkázána na členské příspěvky, ke kterým však bohužel ne všichni členové přistupují odpovědně. Většina dosud členské příspěvky na rok 2010 neuhradila a někteří tuto členskou povinnost plní až po nákladném rozeslání upomínky. **Pokud by si všichni členové**, kteří se do Společnosti zcela dobrovolně přihlásili, uvědomili, že pro většinu z nich je to jediný způsob, jak se mohou na její činnosti podílet, a **platili příspěvky podle svých možností**, byla by další činnost společnosti zajištěna i za této krizové situace.

Rostislav Pietropaolo

Reflexe italsko-českých vztahů

2. část

Poznání italské kultury v českých zemích, a stejně tak české kultury v Itálii, je přirozeně podmíněno jazykovými znalostmi. Historii české romanistiky, která přibližuje italskou kulturu nejširší veřejnosti a díky překladatelské činnosti zprostředkuje díla národních literatur po několik století, můžeme jen naznačit. Znalost italštiny v Čechách má přirozeně daleko hlubší kořeny a širší zázemí než znalost češtiny v Itálii, i když italská bohemistika také přispívá – zvláště v posledních letech – svým hlubokým zájmem a značným podílem k propagaci české kultury ve své zemi. Porozumění italštině v dobách prvních kontaktů, které měly převážně církevní charakter, usnadňovala latina. Teprve po vytvoření italského literárního jazyka se objevují i první italské texty v Čechách. Je více než přirozené, že písemným stykům předcházela setkání s jazykem mluveným, který byl běžnou normou komunikace jak panovníků, tak osob církevních, které se pohybovaly na Apeninském poloostrově. Po dlouhou dobu byla však latina vedoucím jazykem italsko-české komunikace a ještě v době baroka v mnoha oborech převažovala. Překlady významných italských děl byly často pořizovány přes latinská či německá vydání. Znalost českého jazyka byla naopak vyžadována u italských řemeslníků a umělců, kteří přicházeli v 16. století do Čech, a že tento jazyk vskutku zvládli, dokládá řada písemností.

Skutečný rozmach překladů z italské literatury přineslo až 19. století. Významnou osobností v tomto oboru, dosud nepřekonanou šíří rozhledu, je Jaroslav Vrchlický, jemuž vděčíme za překlady celé řady děl, Dantem počínaje. Obor románské filologie se rozvíjí na pražské univerzitě již od 19. století a dnes je italština v českých zemích, stejně jako v dobách rozkvětu vzájemných vztahů, pravděpodobně čtvrtým nejrozšířenějším cizím jazykem. Naproti tomu čeština jako menšinový jazyk je v Itálii ve stínu ruštiny, jihoslovanských jazyků a polštiny. Přesto bylo italským čtenářům nabídnuto v hodnotných překladech více než dvě stě českých autorů a není bez zajímavosti, že mezi první přeložené tituly patří Babička Boženy Němcové.

Za úspěšnou kapitolu vzájemných vztahů lze považovat období první republiky. Institucionální zakotvení vzájemných styků, jemuž položila základ tehdejší kulturní politika, vedlo ke vzniku několika více či méně trvalých organizací, o něž se staralo Oddělení pro školské a kulturní styky s cizinou při ministerstvu školství a osvěty, které koordinovalo

a podporovalo mezinárodní spolupráci. Jako jeden z prvních orgánů mezinárodní spolupráce v Praze vznikl již roku 1922 Ústav italské kultury (Istituto di cultura italiana) s bohatou knihovnou. Italsko-československá liga v Praze měla sesterskou ligu v Římě a odbočky v četných městech u nás. Byly založeny spolky a sdružení, které se zaměřily zvláště na studium jazyka. V Praze byly vydávány Bollettino dell'Istituto di Cultura italiana, později Rivista italiana di Praga, které se staly platformou pro publikování příspěvků odborníků obou národů, zaměřených zvláště pak na působení Italů v Čechách a jejich vliv na českou kulturu.

Italové přicházející do Prahy již od raného středověku tvořili zvláštní minoritu, jejíž početní nárůst v raném novověku vedl k trvalému zakotvení a vytvoření vlastních institucí, jako byl Vlašský špitál a kaple. Italové, dříve označovaní jako Vlaši (čímž bylo třeba chápat obyvatele i národnostně nesjednocené a jazykově rozdílné obyvatele z horských oblastí i z Grisonska) si vytvářeli již koncem 16. století vlastní zázemí v Praze, jejich kolonie najdeme na Moravě, v matrikách v mnoha českých městech najdeme od raného novověku řadu italských jmen. V roce 1575 byla příčiněním italského kazatele P. Biagia Montagniniho z Peruggie založena Italská kongregace Nanebevzetí Panny Marie jako mariánské bratrstvo při vlašské kapli v Klementinu, která existovala již od roku 1569. Špitál byl založen na Malé Straně v Praze roku 1602 a brzy přibyl i kostel a roku 1622 škola u sirotčince. Společenskou místnost a ubytování tovaryšů měli Italové na Kozím plácku (v osadě sv. Haštala) od roku 1646, kdy svůj dům odkázal stavitel Giovanni Domenico Barifis z Lugana za účelem "aby v něm hospodu svou ustavičnou měli". Samozřejmě řada umělců a stavitelů si budovala vlastní pražské domy v době, kdy je přitahovaly četné zakázky a sídlo dvora v Praze. Na tyto bohaté tradice zakotvení na Malé Straně navázal i dnešní stav – institut a velvyslanectví. Malá Strana by se dala nazvat, jistě oprávněně, italskou čtvrtí Prahy.

Pojem Itálie odjakživa vyvolával představu krásy a okouzlení. Je to země, k níž byla příroda obzvláště štědrá a kde člověk velikostí svého nadání vytvořil nesmrtelná umělecká díla, jež se důstojně staví po bok velkolepého dědictví antické kultury. Do mozaiky vzájemných česko-italských vztahů přispívají všichni, kteří si již po několik staletí toto přitažlivé a dosud zdaleka nevyčerpané téma předávají. Má řadu preferovaných námětů, k nimž se badatelé vracejí již od 19. století. Na samostatnou knihu vydala bibliografie vztahů za Karla IV., kde nejen jeho korunovační cesty, boje o lucemburskou signorii v severní Itálii, ale též Petrarca, Cola di Rienzo, malíři, diplomaté a dějepisci spoluvytvářejí pestrý obraz italsko-českých vztahů. Pro složitou

dobu husitských válek to nejsou jen křížácké výpravy, ale patří sem i Eneja Silvio Piccolomini, jehož reportáž z husitských Čech a české dějiny patřily dlouho k základním zdrojům informací o českých zemích v cizině vůbec. Ani za vlády krále dvojího lidu, Jiřího Poděbradského, kontakty s italskými zeměmi nechyběly. V Benátkách byli například svěceni čeští kněží, v době jagellonské se vydávali na pout' četní cestovatelé, kteří přes Benátky směřovali do Svaté země, nebo mířili do centra křesťanství v Římě. V době rudolfínské na jih směřovali učenci, sběratelé a obchodníci s uměním, na sever umělci, řemeslníci, hudebníci, diplomaté a církevní hodnostáři. Pobělohorské období pak přilákalo do habsburských Čech řadu šlechtických rodů, jejichž členové přišli s vojsky za třicetileté války, aby se zde natrvalo usadili. Brzy začaly směřem na jih cesty českých umělců jako byl Karel Škréta, jiní se vydali do Itálie ve službách šlechty. Období renesance i baroka přineslo českým zemím množství podnětů, které přijaly jako trvalý základ své kultury. Paralelu mezi italskými a českými osudy najdeme i v době reformem Marie Terezie a Josefa II., které přinesly italské společnosti pod habsburským žezlem také pokrok. V 19. století přitahoval zájem Čechů italský boj za sjednocení, byl uznáván i význam italské politiky pro rozpad Rakouska-Uherska a vznik československé samostatnosti. V 19. století začaly cesty českých malířů na jih i poutě básníků a řady obdivovatelů středomořské kultury, kteří hledali stopy slavných dějin starověkého Říma, renesance a velkolepého baroka.

V roce 1983 se konala na Katedře dějin umění a estetiky FFUK v Praze konference na téma Itálie, Čechy a střední Evropa. Od té doby se italské téma stává častým námětem konferencí a seminářů, z nichž vycházejí ve spolupráci české a italské strany hodnotné sborníky, například s podporou benátské Fondazione Cini (Graciotti Sante, ed., *Italia e Boemia nella cornice del Rinascimento Europeo*, Firenze, 1999, *Baroko v Itálii – baroko v Čechách*, ed. Jaroslav Pánek, Jiří Herold). Významným příspěvkem k vzájemným vztahům se staly ediční aktivity Italského kulturního střediska, jako je *Nuova rivista italiana* a sborník věnovaný osudům malostranské italské kaple.

Konference ve Slaném rozevřela raně novověká témata a poukázala na „italskou dimenzi“ středoevropské kultury. Tak jako každé setkání tohoto typu, měla dvě stránky – italskou a českou, z nichž první přinášela vklad jihoevropského horizontu a druhá poznání středoevropských vazeb. Inspirace italskou kulturou je pro české prostředí trvalým zdrojem podnětů, sebereflexe i pochopení.

Irena Bukačová

O životě v Itálii – Liga Severu

V článkách zmiňujících se o Lize Severu, které posílám do Hospodářských novin či do jiných českých médií, je toto politické hnutí velmi často definováno jako „krajně pravivé“, „xenofobní“ či „radikálně pravivé“. Už několikrát jsem měl v úmyslu do redakcí napsat či zavolat, že s tímto výrazem nesouhlasím. Pak jsem to ale neudělal, protože jsem si uvědomil, že na otázku pražského kolegy „jak ho tedy podle Vás máme označit“, bych nebyl schopen nějakou krátkou výstižnou a mému názoru odpovídající definici najít. Nepatřím mezi příznivce tohoto hnutí, ale označovat ho za italskou obdobu francouzského Jean-Marie Le Pena či rakouského Haidera je naprosto zavádějící. Není pochyb o tom, že někteří představitelé Ligy se občas „pochlubí“ šovinistickými, ne-li rasistickými výrazy, ale omezit se pouze na tyto jevy znamená opakovat chybu velké části italské levice, která jako v případě Berlusconiho považovala Ligu Severu velmi dlouho za jakési „historické nedopatření“, které bude během času opraveno. Záležitost je, jak to v Itálii často bývá, mnohem složitější.

Zakladatelem a duší Ligy je Umberto Bossi, který se narodil v roce 1941 v lombardském městečku Cassano Magnago. V 70. letech minulého století Itálii otřásala velká vlna sociálních i politických nepokojů, které někdy vyústily v pravivý či levicový terorismus. O Bossim se ví, že v této době rychle vystřídal spolupráci s celou řadou levicových i komunistických organizací, to ho ale nikdy neuspokojilo. Zapsal se na lékařskou fakultu univerzity v Pavii. K rozhodujícímu obratu došlo právě zde v roce 1979, jak říká sám Bossi: „Při vstupu do fakulty jsem viděl leták Bruna Salvadoriho, představitel hnutí za autonomii Údolí Aosta. Hluboce to na mě zapůsobilo, šel jsem hned za ním a začali jsme společně vydávat noviny“. Bossi se měl tenkrát rozhodnout, zda dokončit studia, anebo dát se do politiky. Zvolil si druhé řešení. S tím nesouhlasila jeho první manželka, která prohlásila, že ona a syn Riccardo potřebují otce se stálým zaměstnáním a příjmem. V roce 1982 se manželé rozešli. Později se Bossi oženil podruhé, tentokrát velmi šťastně.

Bossi to neměl zpočátku lehké. Salvadori zemřel v roce 1980 při autonehodě „a mně nechal pouze dluhy deníku“. Ve stejném roce založil první politické seskupení, usilující o autonomii Lombardie. Mezi zakládajícími členy je i dnešní ministr vnitra Roberto Maroni.

Bosho a jeho společníky vedla jedna základní myšlenka: centralizovaný stát, vytvořený po roce 1870 podle francouzského vzoru, je pro Itálii nevhodný. Státní byrokracie ovládaná jihoitaly pracovitý Sever pouze využívá a ždímá z něj daně. Je tedy zapotřebí, aby po vzoru jižního Tyrolska nebo Údolí Aosta část daní zůstala tam, kde se platí. Ostatně neustálé pumpování peněz do jižní Itálie nakonec jen živí korupci, ne-li mafii.

Bossi brzy pochopil, že každé politické hnutí musí mít vlastní symboly, se kterými se pak jeho stoupenci či příznivci mohou ztotožnit. Zvolil si proto jako symbol významnou epizodu středověkých bojů mezi německým císařem a papežem, při němž si italská města se snažila uchovat autonomii tím, že se čas od času připojovala ke slabšímu z obou rivalů. Inspiroval se tzv. Lombardskou Ligou, společenstvím severoitalských měst proti císaři Bedřichu I. Rudousovovi, uzavřeným v roce 1167 v klášteře v městečku Pontida. O devět let později prostí bojovníci Ligy porazili překvapivě v bitvě u Legnana císařovy rytíře a žoldnéře. Hrdina této bitvy, Alberto da Giussano, se stal symbolem nového hnutí. Každoročně se v Pontidě scházejí stoupenci i sympatizující Ligy, aby přisahali věrnost svým ideálům.

Bossi a jeho společníci to zpočátku neměli příliš lehké – občas byli obviněni z útoku na stát, trpěli nedostatkem peněz. Ale to je neodradilo a účastnili se všech místních, okresních či regionálních voleb a postupně získávali na popularitě mezi řemeslníky, malými obchodníky či výrobci, nespokojení s tím, že za vysoké daně nedostávají od státu odpovídající služby. K obratu došlo v roce 1987: Umberto Bossi byl jako jediný představitel Ligy zvolen do Senátu. Proto ještě dnes mu mnozí v lombardském dialektu říkají „senatúr“. Hráz byla prolomena, i když role Ligy byla naprosto marginální. Historie ale Bossimu a Lize nahrála. Italský politický systém se ocitl koncem 80. let v hluboké krizi, kterou nebyl schopen sám rozuzlit. Řešení přinesla korupční aféra „čistých rukou“, o které píše v jiné části knihy a která zametla s pilíři tzv. I. italské republiky, tj. křesťanskými demokraty, socialisty, a dalšími třemi menšími stranami. Jako jediná se prozatím zachránila bývalá Komunistická strana, která se po jednom sjezdu rozešla oficiálně s marxismem a dala si jméno „Demokratická strana levice“. Pro Ligu bylo v této situaci poměrně snadné se prosadit. A tak se po volbách v roce 1992 se Liga prosadila – obdržela přes 8 % hlasů a získala 80 křesel v parlamentu. Popravdě řečeno, i Liga byla lehce zasažena korupční aférou: od Carla Samy, jednoho z hlavních představitelů chemického koncernu Montedison, obdržela 200 milionů lir (přibližně 200 tisíc bývalých německých marek). Sice se prokázalo, že za věc mohl tehdejší pokladník hnutí, který byl vyloučen, ale Bossi byl odsouzen

k 8 měsícům odnětí svobody podmíněně. Nicméně od té doby se Liga k italskému soudnictví staví dosti rezervovaně.

V té době vstoupil na politickou scénu Silvio Berlusconi, který před volbami v roce 1994 uzavřel s Ligou dohodu týkající se pouze severní Itálie. Na jihu uzavřel smlouvu s postfašistickým Italským sociálním hnutím. K všeobecnému překvapení ve volbách v březnu 1994 Berlusconi zvítězil. Jeho vláda ale trvala jen 8 měsíců – k jejímu pádu přispěl sám Bossi: „Uvěřil jsem tenkrát, že obvinění na adresu Berlusconiho jsou oprávněná“. Od tohoto okamžiku až do smíření v roce 2000 se Bossi a další představitelé Ligy o magnátovi nevyjadřovali lichevě, včetně jednoho článku zakladatele Ligy v deníku strany, podle kterého magnátova „Forza Italia“ měla být založena s penězi sicilské mafie. V roce 1996 zvítězil Romano Prodi se svou koalicí levého středu. Berlusconi pochopil, že bez Ligy se do vedení vlády nevrátí. Udělal vše proto, aby se s Ligou smířil. Sám Bossi postupně opustil téma nezávislosti severní Itálie a přesvědčil se o tom, že jedinou schůdnou cestou k dosažení jeho cílů je, aby se z centralizovaného státu stala federace. Ke smíření Ligy s Berlusconiem přispěla značnou měrou i samotná levice, která autonomistickým požadavkům Ligy nevěnovala velkou pozornost. Pravda je, že Romano Prodi si vytyčil obtížný cíl: italská lira musí již od počátku vstoupit do nově se vytvářející evropské měny. To ale stálo velké oběti, protože hlavně Němci a Holanďané neměli k italským financím (oprávněně) příliš velkou důvěru. Jenže to znamenalo nové daně a po nástupu nové měny i značné zvýšení cen. A to Berlusconi v jeho vyjednávání s Bossim nahrálo do ruky. A tak je od roku 2000 Liga stálým a spolehlivým spojencem Silvia Berlusconiho a jak se poslední dobou vyjádřil sám magnát „jediným našim skutečným spojencem“.

A o co vlastně Lize Severu jde? Během posledních 3 roků každý představitel Ligy začíná a končí svůj projev v televizi, rozhlasu či parlamentu slovy „federalismo fiscale“, což prostými slovy znamená – jistá, pokud možno co největší část daní musí zůstat tam, kde jsou vybrány. A na námitku, že se tím ještě prohloubí rozdíl mezi severem a jihem země, odpoví, že se musí vytvořit tzv. fond solidarity, který přerozdělí část vybraných daní méně prosperujícím oblastem. Ovšem za podmínky, že tyto regiony budou postupovat podle stanovených standardů správného využívání prostředků, které jsou dány k dispozici. To by mělo vést k větší zodpovědnosti všech regionálních orgánů, a v případě negativních výsledků by je voliči po několika letech měli poslat do opozice. To je na papíře výborná věc, ale jak tvrdí bývalý profesor Columbia University Giovanni Sartori „přijde na to, jak se správné pravidlo aplikuje“. Cítoval při tom jednu z mála reali-

zovaných, úspěšných reforem: starostové italských měst jsou voleni přímo svými spoluobčany. Pokud v prvním kole získají více než 50 % hlasů, vyhrávají, pokud toho žádný kandidát nedosáhne, do druhého kola postupují dva nejúspěšnější kandidáti. Vítěz si pak zvolí svou „vládu“ a po dobu pěti let má celou správu obce pod kontrolou. Před reformou to se starosty často vypadalo jako kdysi s italskými vládami – stačil nesouhlas malé strany, starosta musel rezignovat a pak se měsíce debatovalo o tom, jak z problému ven. Reforma měla úspěch v celé severní a střední Itálii, včetně Říma. Bez ohledu na hospodářské problémy se situace v městech zlepšila. Na jihu to ale povětšinou přineslo posílení místních klanů, které si pak do dalšího volebního období „koupily“ hlasy různými, občas dosti nevybíravými způsoby. A Sartori se táže: „A co budeme dělat, jestliže se tento příklad zopakuje i v regionech?“ Sicílie má od roku 1947 rozsáhlou autonomii s vlastním parlamentem. Desítky knih hovoří o obrovském plýtvání penězi. Sartori dodává, že „federalizace státu bude drahá, tak jako stály obrovské peníze nové regiony zavedené v roce 1975“. Na to, kolik bude federalizace stát, nikdo neumí odpovědět, jak ostatně přiznal i Berlusconiho ministr ekonomie Giulio Tremonti. Jenže na to stále větší počet obyvatel severní a dnes i střední Itálie odpovídá, že to ještě není důvod pro to, aby se „živilí nic nedělající lesníci v Kalábrii“ či „platil drahý odvoz odpadků ke zpracování do Německa“. Zákon o daňové federalizaci byl již schválen, nyní je třeba schválit prováděcí opatření. Pokud nedejde k vládní krizi a novým volbám, reforma by měla platit od roku 2013.

Bez ohledu na pochybnosti a kritiku má pozice Ligy své opodstatnění, ostatně popírat obrovské rozdíly ve způsobu života a organizaci společnosti mezi severní a jižní Itálií je nemožné. A tyto rozdíly se bohužel poslední dobou prohlubují. A nejde pouze o to, jak tvrdí velká část levice, že jde pouze o výši příjmů obyvatelstva.

Mnohem větší pochybnosti vyvolávají jiná stanoviska Ligy. Vyplývá to v zásadě z přesvědčení, že Liga Severu je současně „partito di lotta e di governo“ (stranou boje, či lépe řečeno protestu a stranou vládní). Heslo není nové. Přišel s ním koncem 70. let minulého století tajemník IKS Enrico Berlinguer v době největšího rozmachu své strany. Má to své výhody: dává to zapravdu vlastnímu voličstvu, i když se jedná o zjevně chybná opatření. A když se to ve vládě či v parlamentu nepodaří, tak se řekne „nebyli jsme dost silní na to, abychom to prosadili“. Že to pak třeba skřípe se závazky vůči Unii Lize nevadí.

**Josef Kašpar
Řím**

I já jsem byl v Itálii

Málokterá země si člověka podmaní tak, jako Itálie, a není divu, že svým kouzlem, kulturou, dějinami, ale třeba i kuchyní a italským sluncem učarovala i nejednomu českému literátovi. **Publikace místopředsdkyně pobočky Společnosti přátel Itálie v Hradci Králové PhDr. Nelly Mlsové, Ph.D. „I já jsem byl v Itálii“** se soustředí právě na to, jak je v české próze reflektována a zobrazována Itálie. Zaměřuje se na texty, které tematizují cestu do Itálie nejčastěji, at' již bezprostředně, nebo s odstupem, reflektují její trajektorii a dynamiku (prostupálnost) nebo zaznamenávají její výsek – například určitý konkrétní italský prostor.

Jde především o texty, které vznikly ve 20. století, ale nejsou opomenuty ani prózy 19. století – už proto, že na nich lze doložit kořeny některých tendencí, jež se rozvinuly ve století následujícím.

Vzhledem k tomu, že řada představovaných titulů je dnes již nedostupná, druhý oddíl publikace tvoří antologie textů vždy se stručným představením autora ukázky, zohledňujícím jeho vazby na italský prostor. Setkáme se tak s ukázkami z děl J. S. Machara, K. Čapka, J. Durycha, J. Demla, ale také J. Wericha či M. Horníčka. Nedílnou součástí knihy je také obrazová dokumentace – už proto, že již v samotných analyzovaných textech představuje obrazová složka rovnocennou součást partie literární.

Není se proto třeba divit, že kniha byla rychle vyprodána. S ohledem na krizovou situaci se zatím nepodařilo opatřit potřebné prostředky, které by umožnily její reedici.

Se souhlasem autorky a vydavatele uvádíme první část úvodu:

„Auch ich in Arkadien“ – tímto' mottem uvedl J. W. Goethe první vydání Italské cesty v letech 1816 a 1817¹⁾. Napsal ho na titulní listy obou svazků. Jde o překlad latinského úsloví Et in Arcadia ego, které je dnes známé především z výtvarného zpodobení. Objevilo se ve spojení s pastorálním tématem na obrazech z počátku sedmnáctého století od Giovanniho Francesca Barbieriho (Guercina) a Nicolase Poussina a stalo se předmětem mnoha významových výkladů, které se odvíjely zejména od určité identity původce výroku. Vedle možného epitafu pastorální idylly byl čten i jako memento mori (zejména na Guercinově zobrazení). Oním „Já“ je smrt²⁾, která je přítomna i v Arkádií³⁾.

Arkádie, centrální oblast Peloponésu v Řecku, která pro svou lokalizaci v obtížně přístupném terénu vytvořila svébytnou enklávu obyvatel „mimo civilizaci“, se stala předobrazem ideálního pozem-

ského ráje, jenž byl představován jako místo, kde žijí v harmonické spolepovitosti pastýři a pastýřky, nymfy, a satyrové a kde vládne Pan, bůh stád. Byl spojován s obdobím Zlatého věku". Zobrazení tohoto ideálu vedlo ke vzniku samostatného žánru, bukolické poezie nebo širěji pastorální literatury. U jejího zrodu stál řecký básník Theokritos, na něho s odstupem několika století navázal Vergilius, kterého pro obraz arkadského ráje inspirovala krajina střední Itálie.

Název *I já jsem byl v Itálii ...* se hlásí ke Goethovu výroku nejenom pro zasazení Arkádie – pozemského ráje – do prostoru Itálie, ale i pro význam, který jím autor vyjádřil: Nostalgicky se jím ohlédl za šťastným pobytem v Itálii, jenž představoval rozhodující mezník v jeho životě i tvorbě⁴⁾. Současně, i když měla Goethova Italská cesta literární předchůdce a on sám tuto skutečnost přiznával⁵⁾, lze ji v našem kontextu považovat za kanonický text s italskou tematikou, který výrazně ovlivnil i české autory při zobrazení Itálie nejenom v bezprostřední návaznosti⁶⁾, ale hluboko do dvacátého století. Ať již se jednalo o přímou, nebo zprostředkovanou inspiraci. A navíc lze říci, že v komunikaci s ním se zrodil text další – tentokrát české proveniencí – *Cesta do Itálie* od M. Z. Poláka⁷⁾, která znamenala v jistém smyslu zakladatelský počín této tematické linie v českých souvislostech. Goethe i Polák patří k opakovaně citovaným. Připomeňme z velké časové odlehlosti například Havlasovu Jižní perspektivy (1922), Mrnkovo Italské capriccio (1962) nebo Stehlikovo Slunce v olivách (1972)⁸⁾. Ale ještě upozorníme na jeden aspekt Goethova výroku. Přiznaná osobní účast v italské reflexi vypovídá nejenom o autorově emocionálním vztahu k této zemi, ale současně naznačuje i osobní hledisko, které se také promítlo do jejího zobrazení.

Všechny tyto okolnosti bereme na zřetel ve spojitosti s okruhem textů, které zde sledujeme ve spektrálním pohledu. Především nás zajímá, v jakých podobách je reflektována Itálie v české literatuře 20. století. Vzhledem k rozsáhlosti problematiky jsme se soustředili zejména na prozaické texty tzv. faktografického charakteru, které tematizují italskou cestu, resp. cestu do Itálie (různých podob a významových variant) – ať již bezprostředně, nebo s odstupem zobrazují její trajektorii a dynamiku (procesuálnost) nebo zaznamenávají její výsek – například určitý italský prostor (Benátky, Řím, Terst). Z tohoto okruhu byly vyjmuty texty vyhraněně bedekrového (průvodcovského) charakteru, v nichž je potlačena pozice zprostředkujícího subjektu. Například jsme brali v potaz i texty, které přinášejí (rovněž) svébytnou vizi Itálie bez ohledu na to, jestli se opírá o reálnou autorovu zkušenost z faktické přítomnosti v Itálii, o jeho poučenost v zobrazené

tematické nebo je prostě součástí jeho imaginace (také zobrazení Itálie ve světě fikce). Prvotně byly zahrnuty texty publikované knižně.

Cestování do Itálie má v Evropě dlouhou tradici. Její kořeny můžeme vysledovat již ve středověku, na počátku stojí cesty náboženského charakteru. Další významnou kapitolu představuje Grand Tour⁹⁾, spjatá již s obdobím novověku. Její prapůčišek lze hledat v Anglii v období vlády královny Alžběty 1., která oproti převládající kontinentální tendenci, v té době reprezentované zejména Španělskem a soustředující se na objevování Nového světa, razila poznávání evropského kontinentu jako nezbytnou – součástí „životní výbavy“ mladých zástupců aristokracie.

¹⁾ *Motto autor vyneschal v posledním autorsky redigovaném vydání. Viz MACHÁČKOVÁ-RIEGEROVÁ 1982.*

²⁾ *Viz k tomu PANOFSKÝ 1981: 231–249.*

³⁾ *Vedle těchto dvou – dá se říci tradovaných – interpretací – se objevují výklady, které připouštějí, že o plakávaný pastýř na Guercinově obrazu je pastýř v křesťanském smyslu – Kristus. Sdělované poselství pak možno také číst jako nabídku křesťanské spásy. Viz PANOCHOVÁ 2003.*

⁴⁾ *Viz MACHÁČKOVÁ-RIEGEROVÁ 1982.*

⁵⁾ *Viz GOETHE 1982: 26.*

⁶⁾ *Viz k tomu např. FAKTOROVÁ 2007.*

⁷⁾ *Vycházela na pokračování v časopise Dobroslav v letech 1820–1823.*

⁸⁾ *Pro názornost se podívejme, jak například M. Z. Polák a jeho dílo několikrát vystupují ve Stehlikově textu (někdy opakovanými informacemi): Např. hned v první kapitole Od Páské nížiny k Janovu prostoru Popádi autorovi připomene tři Polákovy verše z Cesty do Itálie, v nichž se opěvuje krása této země a přirovnává se k božskému ráji. Jejich citaci doprovází údaj o místě Poláкова narození, dále je představen jako autor znárodněle pšně Sil jsem prosto na souvrati a básnické skladby Vznešenost přírody, připomínají se jeho životní osudy a především pobyt v Itálii – působení ve službách podmaršálka barona Kollera, s nímž se roku 1815 odebral do Itálie, nejvíce pobýval v Neapoli, na koni projel téměř celý Apeninský poloostrov napsal Cestu do Itálie, která .. ještě dnes zaujme českého čtenáře svým podrobným líčením“ (STEHLÍK 1972: 9). O pár stránek dál v kapitole Benátky se opětovně připomíná, že: – Probusenský básník a generálmajor císaře pána Milota Zdirad Polák projel koňmo Itálii od alpských hor až k Neapoli za svého tříletého pobytu v prvních letech 1815 až 1818, aby později napsal pro české čtenáře čtyřdílnou Cestu do Itálie, dodnes čtivou a zajímavou. Je to pohled českého osvícence, poučený obsáhlým studiem latinsky psané literatury.“*

(STEHLÍK 1972: 57). A protože je v Stehlikově provedení, dodržena „povinná“ trajektorie italské cesty – jedním z jejich zastavení, jsou Pompeje. Ve spojitosti s jejich reflexí je opět připomínán Polák. Vedle Polákova komentáře k Pompejím jsou dále citováni Karel Čapek a J. W. Goethe (STEHLÍK 1972: 89).

⁹⁾ K problematice Grand Tour viz DE SETA 2001. K aspektům Grand Tour především jako literárního tématu viz PUTNA 2006. zeirn. s. 25–64. Dokončení v příštím čísle Nella Mlsová

Florence. – město umělců, velmožů, světců a tyranů

**Vít Vlnas, Petr Příbyl, Tomáš Hladík
Nakladatelství Lidové noviny, Praha 2009.**

Nedlouho před Vánoci se na pultech českých knihkupectví objevil titul, který potěší všechny milovníky Itálie – kulturně-historický průvodce po Florencii.

Knihu napsali tři renomovaní historici umění Vít Vlnas, Petr Příbyl a Tomáš Hladík. Nadšení autorů, kteří se v úvodu sami prohlásí za milovníky a obdivovatele toskánské metropole, se v tomto tématu vhodně kombinuje s jejich erudicí a vznikl tak čtivý, nápaditě a prakticky koncipovaný průvodce obsahující úctyhodné množství informací. Nehledíme zde ovšem přehledy hotelů, odstavce o dopravě a tipy na shopping – „...i kdybychom takové údaje zjistili a uveřejnili, většina z nich by již nebyla aktuální nejpozději ve chvíli vytištění publikace, což se nám – v éře internetu – jeví jako nemístný přepych,“ konstatují autoři v úvodu. I tak deset procházkových itinerářů po Florencii a Fiesole s mnoha kvalitními reprodukcemi uměleckých děl, půdorysy staveb a mapami, doplněné úvodem o dějinách města a seznamem literatury, zaujímá čtyři sta stran. Úvodní kapitola „Florence v proměnách času“ představuje osudy města od antických počátků až po dnešek. Jde o výstižný přehled dějin Kvetoucího města pojednaný v širších souvislostech, který dosud v české literatuře chyběl. Úvod zahrnuje i pasáž o česko-toskánských vztazích, což je jediná část knihy, které by se dala vytknout přílišná stručnost a povrchnost, nicméně záslužným způsobem shrnuje jinak porůznu roztroušené a obtížně dostupné informace.

Knihy je tak nejen dosud chybějícím kvalitním českým průvodcem po Florencii, kdy množstvím a úrovní informací může konkurovat srovnatelným publikacím tradičních rakouských a německých vy-

davatelství (Knaurs, Dehio) nebo „chličkám“ (Guida rossa) Touring Club Italiano, ale je zároveň příjemným čtením o historii toskánské metropole a jejích uměleckých skvostech. Čtenář bude spokojen, ať již bude knihou listovat doma pro potěšení, nebo si ji vezme s sebou na cestu do Florencie. V druhém případě si bude navíc moci v turisticky přeplněných florentských ulicích zodpovědět otázku, či město na Arnu dnes je, bylo-li v minulosti „městem umělců, velmožů, světců a tyranů“.

CAMPI FLEGREI

Západně od Neapole se rozkládá území, nazývané Campi Flegrei. Ani člověk znalý italštiny nepochopí, co slovo „flegrei“ znamená. Je totiž řeckého původu, italský ekvivalent by byl „campi ardenti“, „žhavá“ pole, a evokuje vulkanickou a seizmickou aktivitu, (tzv. bradisismo, sesuvy půdy), která zde prakticky nikdy neustala. Jedná se o jednu z nejrozhleďších a nejpodmanivějších archeologických oblastí na světě.

Antická Cuma byla prvním řeckým městem a kolonií na západě a vznikla někdy v 8. století před naším letopočtem. Její původ je opředen legendami, proslavenými Vergiliem. Ve svém díle opěvuje věštkyň Siblyllu, jak vyjevuje budoucnost Aeneovi. Pro Římany se Cuma stala kultovním místem a nejslavnější památkou celé archeologické zóny je dodnes „Antro della Sibilla“, Siblyllina věštírna. Dlouhý rovný tunel probíhající podél úbočí kopce končí v místnosti s vestibulem a třemi výklenky, kde podle legendy sídlila Siblylla z Cumy, Apollónova kněžka. Přítmi tunelu, vedoucího k jeskyni, je přerušováno paprsky světla, které navozují tajemnou a neopakovatelnou atmosféru.

Celé archeologické naleziště je bohužel narušeno živelnou a neregulovanou urbanistickou zástavbou pozdějších století a je třeba vyvinout dost úsilí, abychom rozpoznali další součásti římského města i pozůstatky řeckých chrámů.

Byla-li Cuma pro Římany svatým místem, Pozzuoli (Puteoli) bylo přístavem a centrem obchodu a správy. Dlouhé roky po ničivém zemětřesení na počátku 80. let 20. století byla starobylá část města na výběžku zvaném Rione Terra zcela opuštěná. Teprve v posledních letech se archeologové činí a veřejnost nevyhází z údivu. Pod dnešním městem se rozkládá římské centrum se zachovanými hlavními ulicemi, decumany a cardy, zbytky domů, obchodů, skladů a Capitolia, hlavního správního místa. Město rozlohou srovnatelné s Pompeji.

Přímo v centru dnešního Pozzuoli, obce na předměstí Neapole, čítající na 80.000 obyvatel, může-

me obdivovat antické macellum, tržnici, známou pod názvem Serapidin chrám, podle nalezené sochy egyptské bohyně Serapis, jedné z ochránkyň trhu, která sem byla umístěna početně zastoupenou kolonií obchodníků z Alexandrie.

Až v období po 2. světové válce byl dostatečně prozkoumán Flaviův amfiteátr: jedná se o třetí největší římskou arénu v pořadí, po římském Koloseu a amfiteátru v Capue nedaleko Caserty. Je důkazem vysoké technické úrovně antického stavitelství. Původně tři pořadí hlediště byla schopna pojmut až 40.000 diváků. Velmi působivé je podzemí, které odhaluje zákulisí organizace představení a jeho technickou dokonalost. Flaviova aréna byla též místem křesťanských mučednictví. Právě zde byl roku 306 našeho letopočtu vysloven trest popravý pro Svatého Gennara a jeho souputníky, vykonaný pak blízko Solfatary. Ta se nachází asi jeden kilometr od Pozzuoli. Jedná se o velmi horké (162 °C) vulkanické plyny a páry, tzv. fumaroly, které pronikají puklinami na povrch z výdutě kráteru bývalé sopky, nyní ve stavu klidu. Toto místo bylo odedávna vyhledávaným turistickým cílem.

Celá oblast Campi Flegrei je díky vulkanické činnosti nesmírně bohatá na minerální prameny. Podle učeného Plinia a jeho Historie přírody sepsané v 1. století n.l. žádné místo na světě nedisponuje takovým množstvím minerálních vod s tolika terapeutickými účinky jako Baje (Baia). Když k tomuto atributu připočítáme půvab krajiny a příjemné klima, není divu, že se tato lokalita stala už v 1. století př.n.l. vyhledávaným módním místem „prázdninových“ pobytů nejvyšší římské aristokracie a samotných císařů. Zpravidla se v souvislosti s Bajemi mluví jako o začátku historie turistiky. Vzpomeňme na honosný Neronův průvod, který doprovázel císaře na ozdravný pobyt do Bají - aby onen nebyl přitomen plánovanému požáru Říma - jak jej poutavě vylíčil Henryk Sienkiewicz ve slavném románu Quo vadis. Na různých místech bývalého římského impéria byly nalezeny skleněné lahve pozuolské provenience s vyrytým panoramatem krajiny Bají a Pozzuoli, s doprovodnými vysvětlivkami, považované za suvenýry tehdejších cestovatelů.

V Bajích pobývali jak Julius Cezar, tak Caligula a Claudius. Nero si oblíbil Baje víc než kdokoli jiný a neváhal použít i nejzákeřnějších prostředků, aby získal do vlastnictví ty nejkrásnější vily, včetně majetku své zavražděné matky Agrippiny. Chtěl dokonce nechat spojit Tiberu s Avernským jezerem a navrhl velkorosý projekt stavby kanálu z římské Ostie, dlouhého 160 mil, který měl umožnit dopravu po vodě vnitrozemím.

Za svůj rozkvět v období od 2. století př.n.l. do 3. století .n.l. vděčily Baje nejen lázním, ale také

umělému chovu ústřic a jiných měkkýšů jako vyhledávaným pochoutkám.

S lázeňstvím souvisí rušná stavební činnost, při níž Římané předvedli nebyvalé stavitelské a inženýrské mistrovství. Používali olovené potrubí pro přívod a odvod vody a horké páry pro zahřívání prostor podlahou a stěnami. V Bajích byly poprvé v historii využívány léčebné účinky pocení a k tomu byla zřizována zvláštní místnost, tzv. sudatorium nebo laconicum, kam byla přiváděna suchá horká pára, kterou se vypuzovaly nemoci z těla a celá terapie byla zakončována omýváním v termální vodě. Nutno dodat, že sudatorium bylo zpravidla součástí honosné vily majitele.

Římští architekti vymysleli projekty termálních sálů, které měly být pro tuto lokalitu typické a jedinečné. Jedná se o kupolovité stavby s kruhovou základnou jako je například římský Pantheon. Ten ovšem vznikl o století později. Zde se mluví o chrámech. Chrám Merkurův, Venušin, Dianin. Cement a malta, velký objev římského stavebnictví, umožnil postavit nosné jádro stavby, jištěné opěrným systémem. Do malty se přidávala pozzolana, vulkanický prach, materiál velmi odolný, lehký a levný, schopný snést velká zatížení. Nejstarším příkladem takové kupolovité stavby je působivý Merkurův chrám, v němž se nacházelo „natatio“ – bazén s přímým přívodem termální vody. Působením bradisismu se stavba během staletí propadla několik metrů do hloubky a je dnes zevnitř z velké části zaplavena vodou.

Termální stavby v Bajích vyjadřovaly svou nákladností a výjimečností nejen zvnějšku, jejich interiéry byly vykládány barevnými geometrickými a figurálními mozaikami, mramorem a štuky. Zdobeny freskami a malbami, kopiemi řeckých soch. Nejznámější je socha podmanivé Afrodity Sosandry. Pravým výrazem luxusu byly ovšem bajske vily. V přirozené terasovité krajině byly rozčleněny do několika pořadí, přičemž hlavní část, centrální sál, obklopený menšími obytnými cubiculy, byl opatřen terasou se sloupovým a byl zcela otevřen do krajiny. Když člověk přehlédne úchvatné panorama, jež se mu naskytne, rád by aspoň na chvíli byl v kůži římského aristokrata.

Bohužel je nutné poznamenat, že dnešní archeologický park je méně než polovinou původní rozlohy lázeňského města. Větší část padla za obětí moderní zástavbě nebo se z příčiny uvedených seizmických jevů nachází pod vodou. Některé exponáty byly vyloveny a jsou vystaveny v Archeologickém muzeu Campi Flegrei, umístěném v nedaleké, rovněž sugestivně položené Aragonské pevnosti. Zde je možno také obdivovat rekonstruované nymfeum – divadlo, jehož součástí byl bazén a scénické vodní hry – z nejzazšího výběž-

ku zálivu Punta epitaffo. Některé části vil s cennými dekoračními prvky je možné vidět v podmořském muzeu, prvním svého druhu v Itálii. Protože se však tato část pozzuolského zálivu stala v minulosti jakýmsi pohřebištem zničených lodí, bude třeba ještě hodně peněz a iniciativy, než vzácné stavby a exponáty spatří znovu světlo světa, alespoň podvodního. Pokud by se vraky lodí podařilo odstranit a přeložit dopravu obchodního přístavu, mohl by vzniknout jedinečný podmořský areál, který by díky nevelké hloubce mohl přiblížit veřejnosti nedocenené historické bohatství třeba pomocí lodí s průhledným kylem.

Epikurejský duch Římské říše učinil z lázeňských zařízení v Bajích opravdové místo požitku z přepychu, tělesných radostí, zábavy a zahálky, otium. Promiskuita koupelí, smysly vyburcované střídáním vroucí a ledové vody a citlivými masážemi, narcisistní zhlížení těl v obrovských zvětšovacích zrcadlech, o tom všem píše římský básník počínaje Horaciem a Ovidiem nekonče. Píší oslavně nebo s rozhořčením, v případě, že zde sami zažili nějaké milostné zklamání nebo újmu. Nedaleko Merkurova chrámu byla archeology objevena místnost, na jejíž stěny vyryl nějaký lázeňský klient, trochu přehnaně oddaný hétéře Aeropě, neobyčejně vysoký počet svých milostných objetí jako svědectví pro následníky.

Baje jako lázně vlastně nikdy v historii nezankly, ani po úpadku Římské říše a opakovaných zemětřeseních. Staly se z nich veřejné lázně a ani puritánský středověk je nezavrhil, jen jim přisoudil očištnou hygienickou a léčebnou funkci a distancoval se od všech projevů přepychu a požitkářství. I když, kdo ví... Osvícený panovník Federico II., zakladatel univerzity, si v Bajích léčil své pochroumané tělo po návratu z křížáckého tažení do Svaté země roku 1227. Právě jemu věnoval učený muž Pietro da Eboli zajímavý spis, poem „De balneis puteolanis“ – O pozzuolských lázních, kde srozumitelně, v duchu správného reklamního materiálu – popisuje všechny zdejší prameny, procedury a jejich účinky a doplňuje vše názornými ilustracemi.

Některé lázeňské prameny v oblasti Campi Flegrei jsou využívány do dnešní doby, většinou ve formě soukromých zařízení a klubů.

Jedinečná a sugestivní krajina Campi Flegrei s výběžky pevniny, zálivy, krátery, solnými jezery, ostrůvky, vyvýšeninami a propadlinami, ověšená historií i legendami, lákala odjakživa pozornost kartografů, topografů, malířů. Od poloviny 18. století do začátku 19. století se tato oblast stala povinnou zastávkou na cestách erudovaných a vzdělaných aristokratů v čele s J. W. Goethem a Madame De Stael. V tomto období vznikají půvabné veduty cizích i domácích malířů, zachycující malebnou kra-

jinu s mořem, zalesněnými kopci, bílými antickými chrámy. Dámy v kloboucích, elegantně oblečené, doprovázené pány-gentlemany, jak obdivují zblízka korintské sloupy, najdeme na obrazech Verneřových, Hackertových, Antona Pitloa a především neapolského malíře Giaccoma Giganteho.

Dnešní návštěvník bude asi zklamán. Půvab a uvolněnost z oněch obrazů je tatam. Devastace krajiny, nekontrolovaná urbanizace, stavby načerno, neudržované a permanentně ucpané silnice, znečištěné moře. A mezi tím vším je třeba hledat ony stopy úchvatné historie. Díky fondům Evropské unie se snad v budoucnosti podaří obnovit lesk dávno zašlých časů a sestavit itinerář neprávem opomíjených míst.

Lenka Uchytílová

Slavíme první narozeniny

Rok činnosti královéhradecké pobočky SPI.

V dubnu to byl již rok, kdy pobočka SPI v Hradci Králové obnovila svoji činnost. Hned na samém začátku se projevila veliká chuť a snaha přípravného výboru, neboť v Hradci Králové se nejprve náhodně a poté již cíleně dala dohromady skupinka opravdových nadšenců a milovníků Itálie, která nelitovala svůj volný čas věnovat tomuto snažení. A vyplatilo se! Když se ohlédneme zpět, vidíme za sebou mnoho podařených akcí, ale především mnoho spokojených členů (jejichž počet stále narůstá), našich příznivců, kamarádů a rodinných příslušníků nadšených pro tuto krásnou zemi, a tedy i pro akce, které ji (rozuměj Itálii) v různých podobách přinášejí do východočeské metropole. Stále větší a větší účast na akcích, které připravujeme, nás nejen utvrzuje v tom, že jsme naši činnost zaměřili správným směrem, ale také nás povzbuzuje v přípravě dalších aktivit. Těž nás velice těší zájem a podpora pražského celostátního výboru, který nás všemožně podporuje a povzbuzuje.

Každé důležité výročí, a tím rozhodně první narozeniny naší pobočky jsou, je důvodem k bilančování, rozjímání a vzpomínání. Při této příležitosti bychom rádi předložili přehled nejdůležitějších akcí, které jsme nabídli našim členům, ale i široké hradecké veřejnosti:

- První setkání členů Společnosti přátel Itálie a zájemců o členství, 29. dubna 2009
- Jarní dny italské kuchyně, 22. a 23. května 2009
- Ochutnávka toskánských vín, 28. května 2009
- Italské večery, 29. dubna, 16. června, 14. července 2009

- Výstava Toskánské zahrady v KC Aldis, 18. září – 18. října 2009
- Podzimní dny italské kuchyně, 16. a 17. října 2009
- Přednáška o Sardinii, 20. října 2009
- Ochutnávka sicilských a kalabrijských vín, 12. listopadu 2009
- Předvánoční Neapol, 5.–8. 12. 2009 letecký zájezd s CK BK Tour
- Vánoční italská besídka, 12. prosince 2009
- Křest knihy Nelly Mlsové I já jsem byl v Itálii, 26. ledna 2010. Hradecká redakce českého rozhlasu dne 30. ledna o tomto křtu odvíšala pořad, který si můžete přehrát přes internet na této adrese:

http://www.rozhlas.cz/hradec/audio/?p_dat_from=27.01.2010&p_gt=1&p_po=3942&p

- Výstava fotografií Italské ohlednutí Pavla Koppa, Studijní a vědecká knihovna, 10.–31. března 2010.

S autorem výstavy uskutečnila hradecká redakce českého rozhlasu zajímavý rozhovor, který odvíšal 21. března. I tento rozhovor si můžete přehrát na této adrese:

http://www.rozhlas.cz/hradec/audio/?p_dat_from=17.03.2010&p_gt=1&p_po=1508&p_kat=-1&p_st=-1&dni=7

- Italské karaoke & diskotéka, průřez italskou populární hudbou, 19. března 2010
- Italský aprílový večírek s módní přehlídkou a překvapením, 15. dubna 2010
- Jarní Řím – letecký zájezd do věčného města, kam vedou všechny cesty, 22.–25. dubna 2010
- Slavnostní ITALSKÝ VEČER (oslava prvních narozenin SPI HK), 29. dubna 2010
- Garibaldiho memoriál – italský branný závod na počest sjednotitele Itálie (zábavné odpoledne pro dospělé a děti), 8. května 2010
- Repríza jarních dnů italské kuchyně 21. a 22. května 2010

Z připravovaných akcí můžeme nabídnout:

- ŽENA – BOHYNĚ, Studie italských žen. Jsou „Bohyně“? Co znamená být „Bohyně“? Cítíme se My býti „Bohyněmi“?, přednáška, 17. června 2010, Studijní a vědecká knihovna
- Prezentace knihy „Neapolské variace“ za účasti autorky Dr. Lenky Uchytílové. Termín bude oznámen.

Jsme velice rádi, že se nám podařilo nabídnout širokou škálu různých typů akcí, ze které si skutečně mohl vybrat každý, kdo se o Itálii zajímá.

Jedna věc je zahájit nějakou činnost, vynaložit maximální úsilí na vytvoření společenství, které bude fungovat na základě společných zájmů; to se nám, myslíme, zatím daří. Druhá věc je ale tento stav, tento „standard“ udržet a nadále rozvíjet, zvedat latku výše a výše, přinášet zábavu a poučení sobě i ostatním, a to vyžaduje především dobré nápady a nadšený tým lidí, který zde v Hradci Králové našťestí máme.

Popřejme tedy naší královéhradecké pobočce k prvním narozeninám hodně skvělých akcí, nových nápadů, ochotných lidí a především spokojených členů a příznivců. Další informace a fotoarchiv na <http://prateleitalie-hk.ning.com/>

**Za výbor Společnosti přátel Itálie
v Hradci Králové Jana Broukalová,
předsedkyně pobočky**

Den Itálie na základní škole Integrál

Dne 21. 4. 2010 se na SZŠ Integrál v Praze 2 konal Den Evropy, v rámci kterého se žáci každý rok blíže seznamují s jednou z členských zemí EU. Pro letošní rok si žáci vybrali Itálii.

Ve skupinách pak pracovali na tématech, které si vybrali, jako např. Gastronomie, Významné události italské historie, Moře omývající italské břehy a ostrovy, Významná italská města, Přírodní krásy Itálie, Co nabízí Itálie milovníkům hor a sportu, Italské pohádky a báje, Italská literatura pro děti, Řím – hlavní město Itálie, Itálie a já a pod.

Po vypracování a vzájemné prohlídce a ohodnocení prezentací na daná témata se žáci sešli na společném zakončení Dne Itálie, jehož milým hostem byl PhDr. Rostislav Pietropaolo ze Společnosti přátel Itálie, který se ujal slova na závěrečném shromáždění. Pozdravil děti v italštině, připravil krátký „jazykový kurz“ v němž děti naučil několik základních frází v italštině a velmi fundovaně zodpověděl dotazy dětí.

Před společným „Arrivederci“ byla ještě odměněna skupina dětí, jejichž prezentace o italské historii byla vyhodnocena jako nejlepší. Odměnou byla výpravná kniha o Itálii, kterou nám věnovala, stejně jako řadu propagačních materiálů, které děti použily při přípravě prezentací, za agenturu ENIT Ing. Barbora Malá a každý člen vítězné skupiny dostal ještě poukázku na občerstvení v italské cukrárně ve Vodičkově ulici.

Ludmila Kassahunová

Exkluzivní zájezd na Sardinii

**Termín: 5. 6.–12. 6. 2010
nebo 18. 9.–25. 9. 2010.**

Během této cesty nahlédnete do života a tradic Sardů tak, jak se to povede jen málokterému cizinci. Zažijete na vlastní kůži rozmanitost zvyků i odlišnou atmosféru západního pobřeží, vnitrozemí a pobřeží východního.

Ochutnáte speciality sardinských rybářů i horalů, které pro vás Sardové připraví z domácích a čerstvých surovin. A určitě prozradí i nějaký ten recept. Ačkoliv zde strávíte jen týden, sardinská pohostinnost místních obyvatel oslehaných větrem a kouzlo zdejších míst si vás získají natolik, že zde necháte kousek svého srdce.

- Smaragdové vody sardinského pobřeží s chvílemi pro odpočinek a koupání v rámci zajímavých výprav za poznáváním ostrova.
- Panoramatická okružní jízda po ostrově La Maddalena a návštěva ostrova Caprera, kde se nachází Garibaldiho muzeum.
- Návštěva nuráckých archeologických památek, kterých je na Sardinii více než sedm tisíc a dodnes se spekuluje o jejich původu i funkcích. Seznámíte se s oficiálními i neoficiálními verzemi jejich účelu. Jejich účinky si budete moci sami vyzkoušet.
- Úchvatné Měsíční údolí – Valle della Luna a návštěva městečka korku Tempio Pausania, kde bude možnost nahlédnout do obchůdku Anny Grindi, majitelky světového patentu na výrobu látky z korku, spolu s prohlídkou jejich neuvěřitelných modelů.
- Výlet na nejzpadnější útes sardinského pobřeží s věží San Giovanni a pohádkovým výhledem.
- Návštěva vinného sklípku v Cabrasu, spojená s ochutnávkou vín a zdejší speciality tzv. Bottargy (sušené nastrouhané jikry), která je kaviárem Středomoří.
- Římské vykopávky Tharros, jež jsou pozůstatky kartáginského přístavního města.
- Návštěva u výrobce tradičních sardinských hudebních nástrojů a návštěva výroby sýra s možností nákupu ovčích a kozích sardinských sýrů.
- Návštěva sardinského vnitrozemí, tzv. Barbagie, kde se zachovalo nejvíce sardinských tradic. Uvidíte muzeum tradičních sardinských masek, seznámíte se s přípravou typických místních těstovin a prohlédnete si malby na zdích domů, tzv.

murales, ve městě Orgosola, které je proslulé vendettami v průběhu první poloviny minulého století.

- Procházka v doprovodu místního horalu a ovčáka Giampietra do zátoky Cala Luna – Měsíční zátoky, jedné z nejkrásnějších sardinských pláží s nečekanou kombinací hrubého bílého písku, oleandrů, rybníku se sladkou vodou přímo na pláži a šesti velkých jeskyní, kde se dá odpočívat při polední siestě.
- Soutěska Cala Goloritze, kde lze potkat ochočená zdivočelá prasata a návštěva náhorní plošiny Golgo s jednou z nejhlubších průřevů v Evropě, nuráckými studnami a středověkým kostelem.
- Horská salaš na sardinské samotě s večeri na rozloučenou s hudbou, zpěvem a sardinským vínem. Čeká vás pečené selátko „porceddu“ na sardinský způsob a nebude chybět ani tradiční myrtový likér. Cena: 39.400 Kč zahrnuje:
- letenku Praha – Olbia – Praha transfery dle programu autobusem,
- aktivity dle programu / 7x ubytování ve 2-lůžkových pokojích, 3* nebo 4* hotely,
- 7x snídaní v hotelu / 7x oběd / 6x večeří / výlet lodí,
- ochutnávku ve vinných sklepích / ochutnávku sýrů,
- služby odborného průvodce (Lucie Chvojková) / služby místního průvodce dle programu,
- pojištění zájezdu dle zákona 159/99 sb.

Cena nezahrnuje:

- nápoje / vstupné / spropitné / další výdaje osobní povahy *položky nezahrnuté v „cena zahrnuje“ / cestovní pojištění (možnost příplatku)
- pojištění storna zájezdu (možnost příplatku) / letištní taxy (viz příplatky níže)

Povinný příplatek:

- letištní taxy (aktuální výše v lednu 2010) 3.000 Kč na osobu

Možnost příplatku:

- jednolůžkový pokoj 10.000 Kč / osoba / cestovní pojištění Evropské cestovní pojišťovny (Standard 760 Kč, Optimal 1.240 Kč, Optimal Senior 1.980 Kč) / pojištění storna zájezdu (jen v kombinaci s cestovním pojištěním) – 1.040 Kč

Další informace:

- předpokládaný počet účastníků je maximálně 24 osob,
- zájezd se uskuteční při minimálním počtu 16 osob.

Lucie Chvojková

Regionální zvláštnosti italské kuchyně – Emilia-Romagna.

3. část

Výroba tradičního modenského balzámového octa.

Podle výrobního předpisu slouží jako surovina pro tradičního modenského balzámového octa hrozny pěstované v provincii Modena – odrůdy Trebbiano a Lambruschi. Článek 4 ministerského dekretu z 5. dubna 1983 stanoví, že podmínky prostředí a pěstování révy, určené pro výrobu moštu, musí respektovat tradici dané oblasti a zaručovat hroznům a moštu z nich vylisovaného specifické charakteristiky. Nejlepší oblasti se nacházejí v pásu úpatí modenských Apenin.

Vše, co předkové vyutili a odvodili ze zkušeností, bylo potvrzeno následnými výzkumy – pozdní zrání číní z odrůdy Trebbiano hrozny vhodné pro výrobu tradičního modenského balzámového octa, vzhledem k vysoké koncentraci cukru a vlastnostem půdy (lehce vápencovité a bohaté na mikro – a makroprvky), klimatu v němž roste (přechod mezi podnebním středomořským a kontinentálním), což vše ovlivňuje složení moštu a působení mikroorganismů, způsobujících přeměnu na ocet. Provedené analýzy dokazují, že mošt z Trebbiana obzvláště přijímá kvasinky a octové bakterie, a je tedy ideální pro výrobu kvalitních octů.

Výroba Tradičního modenského balzámového octa se dělí do čtyř základních fází: sklizně vína, lisování, tepelné úpravy moštu a stárnutí. Sběr hroznů probíhá na podzim, kdy je poměr mezi cukrem a celkovou kyselostí nejvyšší. Výběr hroznů se provádí z vinic ve zdravých oblastech. Sběr hroznů je prováděn téměř vždy ručně, do proutěných košů či dřevěných beden, aby byla zajištěna dokonalá integrita hroznů až do okamžiku lisování. Vhodné hrozny jsou též výsledkem péče o révu během předcházející zimy.

Lisování hroznů, ať už ruční, či mechanické, musí být jemné. Když staří vinaři lisovali hrozny bosými nohama, opírali se o dva kůly zapíchnuté do země vedle kádě, aby nadlehčovali svou tělesnou váhu, nebo nechávali hrozny lisovat dětmi. To proto, aby dosáhli nízkého množství polyfenolů (čili taninů, obsažených v pevných částech hroznů, jako jsou slupky a zrnela), jež zpomalují proces zoctování. Mošt je pak filtrován a dekantován, to znamená zbaven pevných částí a nečistot, pak musí následovat čerění, čištění a odstranění pěny.

V minulosti se filtrovalo přes pytle z přírodních vláken, v nichž se zachycovaly nečistoty, dnes se používají i jiné materiály.

Dobrá mošt vznikne z dobře zralých hroznů se správným poměrem mezi cukrem a kyselostí.

Cukry se běžně kontrolují Babovým moštometrem, což je dílkovaný hustoměr, umožňující okamžitě odečíst množství cukrů v moštu. Jeden Babův stupeň odpovídá 1 % glukózy. Ve vinařských oblastech v provincii Modena dosahuje Babova hodnota v moštu z révy Trebbiano běžně 18 stupňů. Tepelné zpracování moštu musí proběhnout téměř ihned po lisování, maximálně do 24 hodin, aby se zabránilo alkoholové fermentaci.

Studený mošt se v kotli z mědi či nerez oceli bez poklice vaří po několik hodin na přímém ohni, až dosáhne koncentrace mezi 30 až 70 %, (u vařeného moštu bohatého na cukry, z hroznů dobrého ročníku, pocházejících z podhorské oblasti, je optimální redukce tekutiny o 50 %). Normálně je koncentrace optimální při 28–33 stupních Babo. Po asi půlhodinovém varu se teplota moštu udržuje na cca 80–90 °C. Dlouhé vaření při vysokých teplotách se nedoporučuje, aby nedošlo ke karamelizaci cukrů, které by při koncentraci mohly vést k připálené příchuti.

Sítkem či dřevanou vařečkou se z hladiny sbírají usazeniny. Flavandioly či leukoantokyany – pigmenty obsažené v moštu – se během varu částečně přeměňují na antokyany a tím způsobují následné ztmavnutí tekutiny. Obsah cukru v moštu zajišťuje bohatou potravu octovým bakteriím, odpovědným za octovou přeměnu.

Uvařený ocet je ochlazen v dřevěných či nerezových kádích a pak na několik měsíců uložen do skleněných demizonů, aby dekantovaly pevné částice a sliz. Stárnutí je snad nejchoulostivější fází, v níž je třeba pečlivě dodržovat určitá pravidla, často jen ústně předávaná z generace na generaci.

K zahájení nové výroby octa jsou zapotřebí dřevěné sudy různých typů a velikostí, tzv. vaselli.

Ideálním místem k uložení octa je podkroví obydlí, které je dobře větrané a vystavené extrémním teplotám, typickým pro oblast jeho výroby.

Úmorné letní vedro napomáhá zrání a odpařování produktu, mrazivý zimní chlad zpomaluje činnost mikroorganismů a umožňuje dekantaci a čirost. Pro počet, obsah, posloupnost sudů a kvalitu dřeva neexistuje pevné pravidlo. Každý výrobce může svou octárnu vybavit sudy a dřevem dle svého gusta a množství produktu, kterého chce dosáhnout.

Minimální počet je série či baterie tří sudů (vaselli). Do velkého se přidává vařený mošt a dochází v něm k octové fermentaci, do středního je pře-

čerpávána tekutina zfermentovaná pro stárnutí a do třetího, nejmenšího, je přečerpána tekutina již připravená na stárnutí. Běžným zvykem je mít sérii dřevěných sudů různé velikosti, kde v největším je mladý produkt a v nejmenším již ten zralý.

Většinou se používají baterie sudů, jejichž obsah se snižuje, mezi dvěma po sobě následujícími vždy o 20–30 %. Například baterie pěti sudů bude mít obsah 60–50–40–30–20 litrů. Na první sudy se většinou používá měkké dřevo, podporující procesy odpařování a octovění, tvrdá dřeva pak na dlouhodobé uskladnění stárnoucího produktu.

Octárna též potřebuje sérum s mikrorganismy (zygosacharomycety a octové bakterie), které se většinou odebírá ze stárnoucího Tradičního modenského balzámového octa. Sérum se dává do otevřené skleněné nádoby se stejným množstvím uvařeného moštu a je skladováno ve větrané místnosti, jejíž teplota nesmí klesnout pod 18 °C. Každý 30. den se přidává stejné množství vařeného moštu, a to pomocí trychtýře, aby s neporušila vrstva fermentačního závoje na hladině.

Po několika měsících bude tekutiny tolik, aby ze $\frac{3}{4}$ zaplnila obsah sudů. Je dobré učinit tak na jaře, aby v létě již mohly dobře pracovat fermenty.

Každým rokem se na správnou úroveň doplní nejmenší sud obsahem sudu předchozího a tak to pokračuje až k prvnímu sudu, tomu největšímu, který zas bude doplněn moštem, vařeným o minulém podzimu. Od toho okamžiku hraje pro kvalitu významnou roli čas, látky obsažené v sudech se pomalu vyvíjejí a vyladí ují harmonii a organoleptické charakteristiky produktu.

Stárnutím, Tradiční modenský balzámový ocet získává oblost a vyváženost pevných a těkavých látek, zvyšuje se množství zbytkových látek a cukrů a udržuje se konstantní kyselost.

Mezi koncem října a začátkem března je fermentační aktivita zastavena, a proto je to období vhodné k ročnímu přečerpávání a doplňování. Přečerpáváním se rozumí přesun tekutiny z většího do menšího sudu, doplňováním dorovnání hladiny v sudu. Tyto dvě operace jsou úzce provázány, jen do největšího sudu se doplňuje vařený mošt. Důležité je kontrolovat zdraví sudů.

Čtvercovým otvorem (cocchiame) na vrcholu sudů se provádí čichová kontrola, zda nedochází k odchylkám, pak vizuální kontrola hladiny a povrchu sudu, zda se tam nenachází plísňe, plovoucí nečistoty či jiné závady, způsobené aerobními mikrorganismy.

Poslední kontrola je chut'ová a ta se dělá u všech sudů.

Ochutnávací trubičkou se odebere vzorek, provede se degustace, kontroluje čirost, vůně a chut'.

Přečerpává se většinou gumovou hadicí, která nesmí být příliš ponořena, aby nenásala usazeniny, do kbelíku umístěného níže. Pak se tekutina zase opatrně nalévá trychtýřem s hadicí do následujícího menšího sudu, aby se neporušil fermentační závoj a produkt se nezkalil. Při otevírání sudu je z hygienických důvodů pravidlem použití čistě a hustě gázy.

Ve starých octárnách můžeme ještě na otvoru sudu vidět říční kámen, který nejen že jej uzavírá a chrání, ale jak je napadán a erodován výparý zrajičícího produktu, opadávají z něj drobné částičky vápence, které brzdi přílišnou kyselost (tradice tvrdí, že kameny pocházejí z řeky Panaro).

26. srpna 1969 vzniká Konsorcium Tradičního modenského balzámového octa se sídlem v městě Spilamberto di Modena – asociace výrobců a znalců balzámového octa. Dnes čítá více než tisíc členů – výrobců, gastronomů a badatelů, věnujících se historickým i chemickým aspektům Tradičního modenského balzámového octa. Organizuje akce, jako je každoroční soutěž výrobců, publikuje speciální studie a věnuje se výchově nových degustátorů.

Giuseppe Ricchi

Pro Vaši informaci

- **Další přednáška místopředsedy Společnosti přátel Itálie Jiřího Holuba „O současném dění v Itálii“ se koná ve čtvrtek 27. května v 18 hodin** ve spolupráci s Jednotou tlumočnicků a překladatelů v K CENTRU na Senovážném náměstí 23 v Praze 1, místnost 254 ve druhém patře.
- **Amatérský divadelní soubor liberecké pobočky SPI ve spolupráci s rodinou Balestrazzi nastudoval výpravny komediální skeč v italštině v režii Mirky Chroustové, se simultánním překladem do češtiny: **Sjednocení Itálie, aneb Garibaldi na Malé Skále** (připomínka 150. výročí „Expedice tisíci“)**

Premiéra se koná v sobotu 29. května od 14:00 hod. na zámku Malá Skála.

Po představení bude následovat občerstvení.

Zámek Malá Skála je v soukromém vlastnictví, veřejnosti nepřístupný a o to více si ceníme ochoty rodiny Balestrazzi poskytnout nám historické prostory rytířského sálu.

Na společné setkání se těší Michal Gorec a Mirka Chroustová.

- **V rámci partnerského vztahu Praha 1 – Trento** a na žádost Asociace J. Futura z Trenta **vyše Společnost přátel Itálie, podobně jako v minulém roce, vybrané hudebníky, tentokrát nejen hráče na housle a violu, ale i na violoncello a lesní roh, na stáž do mezinárodního mládežnického orchestru.** Akce se koná ve dnech 28.7. až 5.8. v Trentu. Tohoto projektu se zúčastní i mladí hudebníci z Itálie, Francie a Portugalska. **Zájemcům do 26 let, kteří se neprodleně přihlásí na adrese prateleitalie@seznam.cz, budou zaslány podmínky účasti na výběrovém konkurzu, který se koná v sobotu 5. června v K CEN-TRU“, Senovážné náměstí 23 v Praze 1.**

- **Olomoucká pobočka pořádá od pondělí 16. do pátku 20. srpna 2010 intenzivní kurz italského jazyka „Týden s italštinou“.** Celkový počet 30 vyučovacích hodin. Předměty kurzu: konverzace, gramatika, reálie, filmy. Vyučují italští rodilí mluvčí a zkušení čeští lektori. Kurzovné Kč 2.900, sleva 5 % pro členy Společnosti přátel Itálie. Přihlášky do 30. června 2010. Pro zájemce mimo Olomouc může být zajištěno ubytování dle individuálních požadavků do 15. června 2010. Bližší informace dott. Kvido Sandroni, mob.: 605 544 321, e-mail: italiano-ol@volny.cz www.volny.cz/italiano-ol.

- S ohledem na zpoždění ve vydávání Zpravodaje, byla na rozdíl od předešlých roků **poukázka k úhradě ročního členského příspěvku** přiložena již k čtvrtému číslu. Vám, kteří jste příspěvek na rok 2010 již uhradili, opakujeme, že distribuční firma vkládá poukázky automaticky do všech výtisků a proto jsme nemohli ovlivnit, komu poukázku poslat a komu ne. **Členům, kteří po dobu dvou předešlých roků členský příspěvek neuhradili, připomínáme usnesení VI. valného shromáždění naší společnosti, podle kterého jim má být ukončeno členství.** Členy, u kterých se tak stalo opomenutím, prosíme, aby to neprodleně napravili. Pokud jejich členský příspěvek v dobrovolné výši nebude připsán na náš účet do 15. června, budeme jim nuceni členství ukončit. Těm, kteří si nejsou svého opomenutí vědomi, rádi na jejich dotaz sdělíme, za který rok a v jaké výši naposledy členský příspěvek uhradili.

- V minulém Zpravodaji jsme zveřejnili informaci, že v rámci rozšíření naší ediční činnosti, jsme koncem roku 2009 vydali s podporou Ministerstva zahraničních věcí ČR knihu Dr. Lenky Uchytilové „Neapolské variace“. Kniha je věno-

vána specifikům tohoto třetího největšího města Itálie a obsahuje mnoho překrásných fotografií na křídlovém papíru, z toho přes 50 barevných. **V Praze je kniha zatím k dostání** jen v recepci C.T.S. spol. s r.o. Novákových 380/18, 180 00 Praha 8 (Stanice metra Palmovka), denně od 09.00 do 16.00, v pátek do 12.00 a ve všech mimopražských pobočkách Společnosti přátel Itálie za **200 Kč. Na objednávku bude kniha zaslána doporučeně po úhradě 250 Kč** na účet č.1937698369/0800, nebo na dobírku za 271 Kč. Objednávky na adrese: Společnost přátel Itálie, Brixiho 21, 162 00 Praha 6, přes internet: prateleitalie@seznam.cz, telefonicky na č.: 606 648 317.

- Ve druhém pololetí 19. ročníku kurzů italštiny, pořádaných pražskou pobočkou SPI bylo otevřeno 17 kurzů se 140 účastníky, z toho 3 kurzy pro úplné začátečníky, 6 kurzů pro pokračující začátečníky, 1 kurz pro mírně pokročilé, 2 kurzy pro středně pokročilé, 4 kurzy pro pokročilé a 1 kurz opakovací a konverzační. Všech 9 lektorů má vysokoškolskou průpravu a praxi, z toho je 5 rodilých mluvčích a 4 čeští lektori. Bližší informace o kurzech italštiny pořádaných naší společností nejen v Praze a o našich lektorech jsou zveřejňovány na našich webových stránkách www.prateleitalie.eu. Stačí kliknout na heslo KURZY. **Nabídka 20. ročníku kurzů pořádaných pražskou pobočkou bude zveřejněna v příštím čísle Zpravodaje a počátkem července na internetu.**

- **Pobočka SPI v Hradci Králové velice dovedně využívá k propagaci česko-italských vztahů i vlastní bohaté činnosti sdělovacích prostředků.** Dne 30. ledna 2010 odvysílala hradecká redakce Českého rozhlasu zajímavý 50 minutový pořad natočený při prezentaci knihy Nelly Mlsové „I já jsem byl v Itálii“, která se konala 26. ledna. Dne 17. března 2010 odvysílala neméně zajímavý 48 minutový pořad, jehož hlavní náplní byl rozhovor redaktorky Ilony Dvořákové s místopředsedou SPI a bývalým zastupujícím velvyslancem ČR v Římě Ing. Pavlem Koppem, CSc., u příležitosti jeho výstavy fotografií „Italské ohlednutí“. Záznam těchto pořadů si mohou zájemci přehrát prostřednictvím internetových adres uvedených v článku předsedkyně hradecké pobočky SPI Ing. Jany Broukalové v tomto čísle. V dubnovém měsíčníku „Královéhradecké slovo“ byl s Ing. Koppem poté zveřejněn rozhovor šéfredaktora Radima Panenky. Jeho úplný text zveřejníme v příštím Zpravodaji.

- **Publicistická činnost Ing. Pavla Koppa ve prospěch česko-italských vztahů** i role Společnosti přátel Itálie při jejich rozvíjení, **byla významně oceněna i v Itálii zveřejněním jeho** vyznání vřelého vztahu k této zemi a jejím lidem v obsáhlé stati doplněné jeho fotografiemi s názvem „Moje země zaslíbená“ **v 9. čísle prestižního časopisu „Stile Italiano“.**

- **Liberecká pobočka uspořádala dne 4. 2. Italský večer** v Pizzerii Made in Italy, kterého se zúčastnilo 45 členů. Členové byli seznámeni s připravovanými akcemi na první pololetí. Příjemný večer zpestřil svým zpěvem majitel pizzerie Onofrio Borelli.

25. 2. se za početné účasti členů pobočky se konala **návštěva italského velvyslanectví.** Po prohlídce historické budovy se zajímavým výkladem ekonomického rady Dr. Giuseppe Badagliacca **celou skupinu přijal pan velvyslanec Fabio Pigiapoco.**

Další italský večer se konal 25. 3. v restauraci Porta Café. Člen pobočky a majitel restaurace pan Novák připravil ochutnávku kávy TRUCILLO z oblasti Kampánie. Večer se konal ve znamení pozměněného rčení: „Vidět Neapol, přežít a napsat knihu“. Tímto se řídila Dr. Lenka Uchytlová, která o Neapoli napsala knihu “Neapolské variace”, kterou si již řada členů zakoupila. Ve své knize velmi poutavě popisuje a množstvím barevných fotografií ilustruje krásy tamní přírody a památek, ale i realie a zvláštnosti, kterými se Neapol odlišuje od celé Itálie. Autorka knihy přijala pozvání do Liberce a na tomto Italském večeru uskutečnila autorské čtení spojené s promítáním fotografií z oblasti Kampánie.

- **Brněnská pobočka uspořádala za účasti honorárního konzula Mgr. Zdeňka Mokrého dne 16. 2.** na Filozofické fakultě **přednášku prof. Dr. Miloše Štědrone o Claudiu Monteverdim** s hudebními ukázkami a **23. 2.** v prostorách Banco Popolare i za účasti klientů této banky, **přednášku Dr. Libuše Rektorové s besedou.** Na příští období připravují další přednášku prof. Štědrone o Claudiu Monteverdim navazující na předešlou přednášku a přednášku Dr. Kateřiny Maýrové z Českého muzea hudby na téma Bohuslav Martinů a Itálie s hudebními ukázkami.
- **V pondělí 26. dubna byla za účasti členů pražské pobočky SPI uspořádána** v Italském kulturním institutu českou pobočkou Italské národní asociace partyzánů **oslava státního svátku Italské republiky Osвобоzení Itálie**

připadající na 25. duben. Po projevech byl promítnut film Il partigiano Johnny.

- Ve čtvrtek 29. dubna uspořádala královéhradecká pobočka za početné účasti oslavu prvního výročí obnovení činnosti. V jejím programu byli odměněni vítězové fotografické soutěže, účastníci oslavy dostali odznak s logem pobočky a nechyběl ani velký narozeninový dort. Více o činnosti pobočky v článku její předsedkyně Ing. Jany Broukalové.
- V úterý 18. května byla společností Šalomoun ve spolupráci se SPI uskutečněna v kině Lucerna bezplatná projekce italského filmu (s českými titulky) „Il divino“ – Božský. Film je věnován prorůstání organizovaného zločinu do politiky. Na projekci byli pozváni všichni členové z Prahy, kteří nám dosud poskytli e-mailové adresy.
- Všechny členy a příznivce naší Společnosti, kteří si přeji **zasílání Zpravodaje přes internet,** prosíme, aby nám to sdělili. Ušetřili bychom náklady na jeho tisk a distribuci.
- **Členy,** kteří tak dosud neučinili, **žádáme, aby svým pobočkám sdělili e-mailové adresy,** aby mohli být včas informováni o jejich aktivitách.
- **Zájemcům o archivní výtisky Zpravodaje z předešlých ročníků je můžeme zaslat** za sníženou cenu 10 Kč za jedno číslo.

Redakční poznámka

Přesto, že uzávěrka tohoto čísla byla 15. května a jeho výroba dnešní technikou trvá z hlediska doručení čtenářům zanedbatelnou dobu, časová náročnost expedice distribuční firmou a Českou poštou nezaručuje, že se tak stane včas před konáním některých v tomto čísle ohlášených akcí. Za to se Vám omlouváme. Prosíme, abyste za určitou kompenzaci tohoto zpoždění považovali jejich včasné zveřejnění v rubrice ZPRÁVY na našich webových stránkách.

Rostislav Pietropaolo

Obsah 1. čísla XV. ročníku Zpravodaje

Rostislav Pietropaolo: Úvodem	1
Irena Bukačová: Reflexe italsko-českých vztahů, 2. část	2
Josef Kašpar: O životě v Itálii. Liga severu	3
Nella Mlsová: 1. část úvodu ke knize „I já jsem byl v Itálii“	5
Eva Chodějovská: Vít Vlnas, Petr Příbyl, Tomáš Hladík: „Florence – město umělců, velmožů, světců a tyranů“, recenze	7
Lenka Uchytlová: Campi flegrei, z knihy „Neapolské variace“	7
Jana Broukalová: Oslavili jsme první narozeniny, aneb rok činnosti královéhradecké pobočky	9
Ludmila Kassahunová: Den Itálie na základní škole Integrál	10
Lucie Chvojková: Exkluzivní zájezd na Sardinii	11
Giuseppe Ricchi: Regionální zvláštnosti italské kuchyně – Emilia-Romagna. 3. část.....	12
Rostislav Pietropaolo: Pro Vaši informaci	13

Na autorské a redakční přípravě tohoto čísla se podíleli

Jana Broukalová, Irena Bukačová, Michal Gorec, Eva Chodějovská, Miroslava Chroustová, Lucie Chvojková, Ludmila Kassahunová, Josef Kašpar, Nella Mlsová, Rostislav Pietropaolo, Giuseppe Ricchi, Lenka Uchytlová

Technická spolupráce

Josef Pietropaolo, Zdeněk Sladký

Z obsahu příštího čísla

Irena Bukačová: Naše Itálie. Stará i mladá Itálie v českém 19. století

Pavel Kopp: Itálie je víc než země, je to cit...

Cyril Kříž: Průvodci vesmírem

Nella Mlsová: 2. část úvodu ke knize „I já jsem byl v Itálii“.

Vladislav Tkáč: Itálie, klenotnice pokladů UNESCO

1. pololetí XX. ročníku kurzů italštiny pořádaných pražskou pobočkou SPI

ZPRAVODAJ SPOLEČNOSTI PŘÁTEL ITÁLIE

zapsán v evidenci periodického tisku pod číslem MK ČR E 14783

Společnost přátel Itálie, občanské sdružení, IČ: 00564842